

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1986/9
KARAR NO : 1986/9

ÖZET : 1615 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 146.maddesine göre verilen Gümrük Para Cezasına itirazı ve bu para cezasının kaldırılması istemini içeren davanın, aynı kanunun 158.maddesine göre Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Bisas-Busa İplik Sanayii A.Ş. BURSA

Vekili : Av.H.Turan Sarper

Davalı : Maliye ve Gümrük Bakanlığı

K O N U : Gümrük vergisine tabi eşyanın kıymetinin noksan beyan edil-

mesi nedeni ile, 1615 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 146/2.maddesi gereğince, Gümrük İdaresi'nce verilen 100.084 lira gümrük para cezasına itirazla, bu cezanın kaldırılması talebidir.

O L A Y : 1-) Davacı şirket adına Mudanya Gümrüğü'nden tescilli yaptırılan 24-3-1981 günlü, 205 sayılı giriş beyannamesi muhteviyatı eşya ile ilgili olarak Gümrük Müfettişliği'nce yapılan incelemede; eşya kıymetinin noksan olarak beyan edildiği tesbit olunmuştur.

2-) Bu nedenle, saptanan değere göre ikmalen gümrük vergisi tahakkuk ettirilmiş ayrıca, Gümrük İdaresi'nce Gümrük Kanunu'nun 146/2.maddesi uyarınca gümrük para cezası alınmasına karar verilmiştir.

3-)Gerek ikmalen salınan gümrük vergisi, gerekse kesilen para cezasına davalı tarafca itiraz olunmuş, ancak itirazın Gümrük İdaresi'nce reddedilmesi üzerine, uyuşmazlığın Gümrük Hakem Kurulu'nca çözümü istenmiş, dosya Gümrük Hakem Kurulu'na intikal safhasında iken Vergi Mahkemelerinin kurulması ile 2576 Sayılı Yasa uyarınca dosya Vergi Mahkemesi'ne intikal etmiştir.

4-) Bursa 2.Vergi Mahkemesi : 29-1-1985 gününde, 1985/3-27 sayı ile; gümrük vergisi ve buna bağlı olarak gümrük para cezasına karşı aynı dilekçe ile dava açıldığı, oysa; gümrük para cezasına karşı itirazı düzenleyen 1615 Sayılı Yasa'nın 158.ve Gümrük Yönetmeliği'nin 442.maddesi karşısında, gümrük vergisi ve para cezası arasında maddi ve hukuki bağılıktan söz edilemeyeceği, bu itibarla; aynı dilekçe ile gümrük vergisi ve para cezasına karşı dava açılmasının 2577 Sayılı Yasa'nın 14.maddesine aykırı bulunduğu gerekçesi ile aynı yasa'nın 14/3-B.ve 15/1-d.maddeleri uyarınca gümrük vergisi ve resimleri bakımından anılan yasa'nın 3.ve 5.maddelerine uygun şekilde düzenlenecek dilekçe ile Vergi Mahkemesi'nde, gümrük para cezasına ilişkin uyuşmazlığın çözümü Adli Yargı yerinin görev alanına girdiğinden, bu uyuşmazlık için Adli mahkemelerde dava açılmak üzere usulüne uygun olmayan dava dilekçesinin reddine karar verilmiştir.

5-) Bu karar üzerine, ikmalen salınan gümrük vergisi aslı hakkında Bursa Vergi Mahkemesi'ne dava açılmış,gümrük para cezasına ise, 2-4-1985 günlü dava dilekçesi ile Mudanya Asliye Ceza Mahkemesi'nce itiraz olunarak para cezasının kaldırılmasına karar verilmesi istenmiştir.

A) Mudanya Asliye Ceza Mahkemesi : 12-12-1985 gününde,1985/32-112 sayı ile davacı gümrük para cezasının terkinini istemi ile 1615 Sayılı Kanun'un 58.maddesine göre itirazda bulunmuş ise de, 2576 Sayılı Kanun'un 6.maddesinde,vergilere ilişkin zam ve cezalardan doğan uyuşmazlıkların çözümünün Vergi Mahkemelerinin görevine girdiği,aynı kanunun 13.maddesinde açıklandığı üzere diğer kanunlarda yer alan (1615 Sayılı Kanun'un 158.maddesinde olduğu gibi) itiraz deyiminin vergi mahkemesinde dava açılması anlamına geldiği,bu itibarla anlaşmazlığın çözümünün, mahkemelerinin görevi dışında kaldığı gerekçesi ile görevsizlik kararı vermiştir.

Bu karar üzerine davacı; 28-1-1986 günlü dilekçe ile gümrük para cezasının terkinini istemi ile Bursa Vergi Mahkemesi'ne başvurmuştur.

B) Bursa 2.Vergi Mahkemesi : 4-2-1986 gününde, 1986/40 sayı ile; 1615 Sayılı Kanun'un 158.maddesinin son fıkrasında Gümrük İdarelerince kesilen ceza kararlarına karşı yapılan itirazlar üzerine Gümrük İdarelerince tesis olunacak işlemlere karşı yetkili mahkemeye başvurularak itiraz edilebileceği,Gümrük Yönetmeliği'nin 442.maddesinde yetkili mahkemenin işlemin yapıldığı yerdeki asliye ceza mahkemesi olduğu hususlarının hükme bağlandığı,2576 Sayılı Kanun'un 6.maddesi ile 2577 Sayılı Kanun'un 37.maddesine göre Vergi Mahkemelerinin çözmekle görevli oldukları uyuşmazlıkların vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümler ile bunlara ilişkin zam ve cezalar ile tarife uyuşmazlıkları olduğu,1615 Sayılı Kanun'un 146.maddesine göre kesilen para cezalarının 2576 ve 2577 Sayılı Kanun'larda gösterilen vergi cezaları niteliğinde bulunmadığı,ortada vergi cezası değil,para cezasının bulunduğu ve yasa koyucunun bu tür cezalarla ilgili anlaşmazlıklarda Adli Yargı yerlerini görevli kıldığı,bu itibarla; davada Mudanya Asliye Ceza Mahkemesi'nin görevli olduğu kanısına varıldığı belirtilerek,2247 Sayılı Kanun'un 19.maddesine göre görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına ve incelemenin Uyuşmazlık Mahkemesi kararına değin ertelenmesine karar vermiştir.

Konu ile ilgili dosyalar, anılan karar ekinde 1-4-1984 günü Uyuşmazlık Mahkemesi'ne intikal etmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına Yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü; Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda,Şerafettin Seyhun,Çetin Aşçıoğlu, Erol Çırakman,Uzdem Akyüz,Abdullah Demir ve Taner Candemir'in katılmaları ile yaptığı, 21-4-1986 günlü toplantıda, geçici raportör Danıştay Tetkik Hakimi M.İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler ve Danıştay Başsavcılığı'nın 7-4-1986 günlü,1986/11 sayılı ve Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 14-4-1986 günlü, TM-334 sayılı ve davada Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan; toplantıya,Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioğlu ile Danıştay Başsavcısı yerine katılan Savcı Tahsin Yağmurulu'nun yazılı düşünceler doğrultusundaki sözlü açıklamaları dinlendi.

dikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü.

Dava; gümrük vergisine tabi eşyanın kıymetinin noksan beyan edilmesi nedeni ile 1615 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 146/2.maddesi gereğince Gümrük İdaresi'nce verilen ve Gümrükler Genel Müdürlüğü'nce onanan 100.084 lira gümrük para cezasına itirazla,bu cezanın kaldırılmasına ilişkindir.

1615 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 158.maddesinin son fıkrasında,Gümrük İdaresi'nce verilen ceza kararlarına karşı yapılan itirazlar üzerine,Gümrükler Başmüdürlükleri ile Gümrükler Genel Müdürlüğü'nce tesis olunan işlemlere karşı tebliğ tarihinden itibaren 1 gün içinde yetkili mahkemeye başvurularak itiraz edileceği hükmüne bağlanmıştır.Anılan maddede sözü geçen yetkili mahkeme, Gümrük Kanunu'nun uygulanmasına ilişkin Gümrük Yönetmeliği'nin 442.maddesinde Asliye Ceza Mahkemesi olarak gösterilmiştir.

Esasen; 1615 Sayılı Gümrük Kanunu'nun yürürlüğe girdiği,19-7-1972 tarihinde idare ve vergi mahkemeleri kurulmamış olduğundan,anlaşmazlığın vergi mahkemelerinin görevi içinde olduğu da düşünülemez.Zira; Bölge İdare,İdare ve Vergi Mahkemelerinin kuruluşuna ilişkin 6-1-1982 günlü,2576 Sayılı Kanun'un 15.maddesine göre,1615 Sayılı Kanun'un gümrük vergisine itiraz merci olarak Gümrük Hakem Kurullarına tanınan görev ve yetkileri bu mahkemelerin göreve başladığı tarihte sona erdiğinden,bu kurulların görev ve yetkilerine ilişkin hükümler zamanen tadil edilmiş,böylece gümrük vergisine ilişkin bazı konuların çözümü vergi mahkemelerine verilmiş olmasına rağmen,anlaşmazlık konusu gümrük para cezasına ilişkin 1615 Sayılı Yasa'da yer alan maddeler aynen muhafaza edilmiş,başka bir anlatımla,anılan para cezalarına yapılan itirazı inceleyerek yargı merci,kanun koyucu tarafından değiştirilmemiştir.

Öte yandan; 6-1-1982 günlü, 2576 Sayılı Kanunla kurulan vergi mahkemelerinin göreve başlamasından sonra çıkarılan ve 1615 Sayılı Gümrük Kanunu'nun bazı maddelerini değiştiren 18-4-1983 günlü,2817 Sayılı Kanun'un 26.maddesi ile değişik 80.maddesinde;gümrük vergisi tahakkuklarına karşı 78.maddede yazılı sebeplerle vaki itiraz üzerine verilen Gümrükler Genel Müdürlüğü kararlarına karşı idari yargı yolunun açık olduğunun gösterilmesine karşın,anlaşmazlık konusu gümrük para cezasına itiraz merciini gösteren 1615 Sayılı Kanun'un 158.maddesinde değişiklik yapılmamış ve madde aynen muhafaza edilmiştir. Bundan da anlaşılmaktadır ki, gümrük para cezasına itiraz merci, idari yargı (vergi mahkemeleri) değil, adli yargı merciileridir. Aksi halde yasa koyucu 2817 Sayılı Yasa ile yapılan değişiklikle, bu itiraz merciini idari yargı organı olarak gösterirdi. Anılan maddede böyle bir değişiklik yapılmadığına göre, gümrük para cezasına yapılan itirazı inceleyecek yargı merciinin adli yargı merci olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır.

Açıklanan bu durum ve anılan hükümler karşısında,1615 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 146.maddesi uyarınca kesilerek, aynı kanunun 158.maddesine göre itiraz olunan uyumsuzluk konusu gümrük para cezasına itirazı tazammun eden işbu davanın adli yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

Bu itibarla; Bursa 2.Vergi Mahkemesi'nce yapılan başvurunun kabulü ile Mudanya Asliye Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

Bu görüşe üyelerden Erol Çırakman katılmamıştır.

SONUC : Anlaşmazlığın, niteliğine göre adli yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle, Bursa 2. Vergi Mahkemesi'nin başvurusunun kabulüne, Mudanya Asliy Ceza Mahkemesi'nin 12-12-1985 günlü, 1985/32-112 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, üyelere Erol Çırakman'ın karşı oyu ve oyçokluğuyla, 21-4-1986 gününde kesin olarak karar verildi.

Başkan
Servet Tüzün

Üye
Şerafettin Seyhun

Üye
Çetin Aşçıoğlu

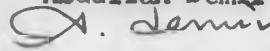
Üye
Erol Çırakman

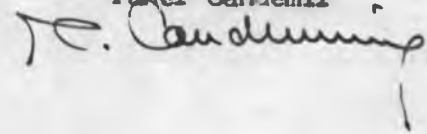
Üye
Uzdem Akyüz

Üye
Abdullah Demir

Üye
Taner Candemir

S.Y.

Bu kararın Resmî gazete'de yayımı uygundur.

Başkan

6/5

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1986/1
KARAR NO : 1986/2

KARSI OY YAZISI

Gümrük Yönetmeliği'nin 442.maddesinde, Gümrük İdaresi Amirince verilecek para cezaları hakkındaki itiraz mercii kararlarına karşı, ilgililerinin gümrük işleminin yapıldığı yerdeki yetkili Asliye Ceza Mahkemesi nezdinde itiraz edebilecekleri ifade edilmiştir. Anayasa'nın 142.maddesinde "Mahkemelerin Kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve Yargılama Usulleri Kanunla düzenlenir." Ceza Mahkemeleri Usulü Kanunu'nun 1. maddesinde de "Mahkemelerin Vazifelerini Kanun Gösterir" denilmektedir. Anayasa'nın 124 maddesi uyarınca, kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartı ile, idare organlarıncı çıkarılabilecek olan yönetmeliklerle mahkemelere görev verilmesi olanağı bulunmadığından, Vergi Mahkemesi ile Asliye Ceza Mahkemesi arasında çıkan görev uyuşmazlığının, söz konusu yönetmelik hükmüne dayanılarak çözümlenmesi mümkün değildir. Uyuşmazlığın konuya ilişkin kanun hükümlerine göre tartışılması's nçlandırılması gerekmektedir.

1615 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 146.maddesinde, ithalat sırasında beyan ile muayene arasında fark bulunması halinde bu noksanlığa ait gümrük vergisi tutarına göre hesaplanıp alınması öngörülen para cezasını da kapsayacak şekilde düzenlenen Gümrük Kanunu'nun 158.maddesinde, Gümrük İdaresi Amiri'nce verilecek cezalar hakkındaki itiraz mercileri kararlarına karşı, tebliğleri tarihinden itibaren 15 gün içinde, "Yetkili Mahkemeye" müracaatla itiraz olunabileceği ifade edilmiştir. Madde metninde, söz konusu itirazları inceleyecek mahkemenin görevi konusunda, herhangi bir açıklık yoktur. İdari işlemler nedeni ile yapılacak başvurularda, kanun adliye mahkemelerini görevli kılmak istediği hallerde "Sulh Ceza Mahkemesi'ne itiraz edilebilir", "İcra tetkik mercinden istenebilir" gibi görevli mahkemeyi belirleyecek ifadeler kullandığı halde, 158.maddede "yetkili mahkemeye müracaatla itiraz olunabilir". denilmekle yetinilmesi, görev konusunun genel hükümlere göre çözümlenmesinin arzu edildiğini göstermeye yeterli sayılmalıdır. Geçmiş Gümrük Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 1973 yılında, İdari Yargı mercileri "Mahkeme" olarak isimlendirilmediğinden ve özellikle gümrük vergisi uyuşmazlıklarını çözmekle görevli gümrük hakem heyetleri, bağımsız mahkeme niteliğinde bulunmayıp, tarafların seçtiği mahkemelerden oluştuğundan "Yetkili Mahkeme" ibaresinden mahalli adliye mahkemelerinin anlaşılması doğru ve kanuna uygun bir anlayış olarak kabul edilebilir.

Ancak 1982 yılında yürürlüğe girip uygulanmaya başlayan 2575,2576 ve 2577 Sayılı kanunlarla,İdari Yargı mercilerinin kuruluşu,görev ve yetkileri,işleyişi ve yargılama usulleri,mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı ilkelerine uygun şekilde yeniden düzenlenmiştir.Bu suretle,İdari Yargı mercileri "Bağımsız Mahkeme", personeli d " Teminatlı Hâkim" olarak kabul edilmiştir.İdari Yargı alanındaki bu yeni düzenlemelerden sonra,kanunlardaki "Mahkeme" sözcüğünden sadece adliye mahkemelerinin anlaşılması zorunluğu kalmamıştır.İdari nitelikte de olsa ceza uyuşmazlıklarının bağımsız ve teminatlı hâkim niteliğine sahip olmayan merciler tarafından çözümlenmesi ile ortaya çıkacak durumları engellemek endişesi de ortadan kalkmıştır.Nitekim 2576 Sayılı Bölge İdare Mahkemeleri,İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 6.maddesinde,Genel Bütçeye ait vergi,resim ve harçlarla "bunlaranilişkin zam ve cezalar" hakkındaki uyuşmazlıkların,hiç bir istisnaya yer verilmeden,vergi mahkemeleri tarafından çözümleneceği öngörülmüştür.Aynı Kanun'un 13.maddesinde,yine hiç bir istisna öngörülmeden,vergi mahkemelerinin göreve başlaması ile bu mahkemelerin görev alanına giren konularla ilgili olarak diğer kanunlarda yer alan, " İtiraz" deyiminin, " Vergi mahkemesinde dava açılması" anlamını taşıyacağı ifade edilmiştir.

Yargı düzeninde yapılan değişiklikler,özellikle 2576 Sayılı Kanun'un 6.ve 13.maddelerinde yer alan hükümler,Gümrük Kanunu'nun 158.maddesinin son fıkrasında yer alan, "Yetkili mahkemeye müracaatla itiraz olunabilir."ibaresinin,gümrük vergisi ve bun ilişkin olarak gider vergisi üzerinden hesaplanıp gümrük idaresince kesilen ve bu niteliği ile vergi cezası niteliği taşıyan gümrük para cezaları yönünden,"Yetkili Vergi Mahkemesi'ne dava açılabilir" biçiminden anlaşılıp yorumlanmasını gerektirmektedir.Yargı düzenindeki yeniliklerin kanunda meydana getirdiği anlam değişikliğine uygun bir yorumlanılacak böyle bir sonucun,kanunun anlam ve amacına uygun olduğunun kabulü gerekir.

2576 Sayılı Kanunla kurulan vergi mahkemelerinin göreve başlamasından sonra 2817 Sayılı Kanunla Gümrük Kanunu'nun bazı maddelerinin değiştirilmiş olmasına,bu arada 80.maddede gümrük vergisi tahakkukuna karşı İdari Yargı yolunun açık olduğunun ifade edilmesine rağmen,158.maddede bir değişiklik yapılmamış olmasının,kanun koyucunun söz konusu gümrük para cezası hakkındaki uyuşmazlıkların,eskiden olduğu gibi,adliye mahkemelerinde görülmesinin devamını istediğinin kabulünü gerektiremez.Zira,2817 Sayılı Kanun,Gümrük Kanunu'nun tümü nazara alınarak yeni yargı düzenine uyum sağlamak üzere çıkarılmış ve kapsamlı bir değişikliği öngörmüş değildir.Nitekim 2576 Sayılı Kanun'un 15.maddesi ile Gümrük Hakem kurullarının görev ve yetkilerinin,vergi mahkemelerinin göreve başladığı tarihte sona ereceği,geçici 9.maddesi ile de gümrük hakem kurulunda bulunan dosyaların bir kısmında vergi mahkemelerine devredileceği öngörüldüğü ve böylece bu kurulların görevlerinin son bulduğunda kuşku bulunmadığı halde,2817 Sayılı Kanunla,Gümrük Hakem Kurulu'nun Kuruluş ve görevlerini düzenleyen Gümrük Kanunu'nun 81/2.ve 82.maddelerinde bir değişiklik yapılmamıştır.

Bu nedenlerle, Genel Bütçeye ait bir vergi olduğunda kuşku bulunmayan Gümrük Vergisi ve Gider Vergisine ilişkin bir vergi cezası niteliği taşıyan, Gümrük Kanunu'nun 146/2.ve Gider Vergileri Kanunu'nun 54.maddesi uyarınca, noksan ödenen vergiler üzerinden hesaplanıp Gümrük İdaresi'nce kesilen, gümrük para cezası hakkında çıkan uyuşmazlığın çözümlenmesinin Vergi Mahkemelerinin görevi içinde bulunduğu görüşü ile karara karşıyım.

Uye

Erol Çırakman

S.Y.

Uyuşmazlık Mahkemesi

Hukuk Bölümü

Esas No: 1986/9

Karar No: 1986/9

AZLIK OYU

Gümrük Yönetmeliğinin 442 inci maddesinde, gümrük idaresi emrinde verilecek para cezaları hakkındaki itiraz merciiyle kararlarına karşı, ilgililerinin gümrük işleminin yapıldığı yerdeki yetkili Asliye Ceza Mahkemesi nezdinde itiraz edebilecekleri ifade edilmiştir. Anayasa'nın 142 nci maddesinde "Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir.", Ceza Mahkemeleri Usulü Kanununun birinci maddesinde de "Mahkemelerin vazifelerini kanun gösterir" denilmektedir. Anayasa'nın 124 üncü maddesi uyarınca, Kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, idare organlarıca çıkarılabilecek olan yönetmeliklerle mahkemelere görev verilmesi olanağı bulunmadığından, vergi mahkemesi ile asliye ceza mahkemesi arasında çıkan görev uyuşmazlığının, söz konusu yönetmelik hükmüne dayanılarak çözümlenmesi mümkün değildir. Uyuşmazlığın konuya ilişkin kanun hükümlerine göre tartışılması sonuçlandırılması gerekmektedir.

1615 sayılı Gümrük Kanununun 146 nci maddesinde, ithalât sırasında beyan ile muayene arasında fark bulunması halinde bu noksanlığa ait gümrük vergisi tutarına göre hesaplanıp alınması öngörülen para cezasını da kapsayacak şekilde düzenlenen Gümrük Kanununun 158 inci maddesinde, gümrük idaresi emrinde verilecek cezalar hakkındaki itiraz mercileri kararlarına karşı, tebliğleri tarihinden itibaren onbeş gün ^{İçerisinde} "Yetkili Mahkemeye" müracaatla itiraz olunabileceği ifade edilmiştir. Madde metninde, söz konusu itirazlara inceleyecek mahkemenin görevi konusunda, herhangi bir açıklık yoktur. İdari işlemler nedeniyle yapılacak başvurularda, kanunun adliye mahkemelerini görevli kılmak istediği hallerde, "Sulh Ceza Mahkemesine itiraz edilebilir", "İcra tetkik merciiinden istenebilir" gibi görevli mahkemeyi belirleyecek ifadeler kullandığı halde, 158 inci maddede "yetkili mahkemeye müracaatla itiraz olunabilir." denilmekle yetinilmesi, görev konusunun genel hükümlere göre çözümlenmesinin arzu edildiğini göstermeye yeterli sayılmalıdır. Gerçi Gümrük Kanununun yürürlüğe girdiği 1973 yılında, idari yargı mercileri "Mahkeme" olarak isimlendirilmediğinden ve özellikle gümrük vergisi uyuşmazlıklarını çözmekle görevli gümrük bakan heyetleri, bağımsız mahkeme niteliğinde bulunmayıp, tarafların seçtiği hakemlerden oluştuğundan "Yetkili mahkeme" ibaresinden mahalli adliye mahkemelerinin anlaşılması doğru ve kanuna uygun bir anlayış olarak kabul edilebilir.

Ancak 1982 yılında yürürlüğe girip uygulanmaya başlayan 2575, 2576 ve 2577 sayılı kanunlarla, idari yargı mercilerinin kuruluşu, görev ve yetkileri,

Uyuşmazlık Mahkemesi

Hukuk Bölümü

Esas No: 1986/9

Karar No: 1986/9

-2-

işleyişi ve yargılama usulleri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı ilkelerine uygun şekilde, yeniden düzenlenmiştir. Bu suretle, idari yargı mercileri "bağımsız mahkeme", personeli de "teminatlı hakim" olarak kabul edilmiştir. İdari Yargı alanındaki bu yeni düzenlemelerden sonra, kanunlardaki "Mahkeme sözcüğünden sadece adliye mahkemelerinin anlaşılması sorunu kalmıştır. İdari nitelikte de olsa ceza uyuşmazlıklarının bağımsız ve teminatlı hakim niteliğine sahip olmayan merciler tarafından çözümlenmesi ile ortaya çıkacak durumlara engellenek endişesi de ortadan kalkmıştır. Nitekim 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanununun 6 ncu maddesinde, Genel Bütçeye ait vergi, resim ve harçlarla "bunlara ilişkin zam ve cezalar" hakkındaki uyuşmazlıkların, hiçbir istisnaya yer verilmeden, vergi mahkemeleri tarafından çözümleneceği öngörülmüştür. Aynı Kanununun 13üncü maddesinde, yine hiçbir istisna öngörülmeden, vergi mahkemelerini göreve başlamasıyla bu mahkemelerin görev alanına giren konularla ilgili olarak diğer kanunlarda yer alan, "itiraz" deyiminin, "Vergi mahkemesinde dava açılması anlamını taşıyacağı ifade edilmiştir.

Yargı düzeninde yapılan değişiklikler, özellikle 2576 sayılı Kanununun 6 ve 13 üncü maddelerinde yer alan hükümler, Gümrük Kanununun 158 inci maddesinin son fıkrasında yer alan, "Yetkili mahkemeye müracaatla itiraz olunabilir." ibaresinin, gümrük vergisi ve buna ilişkin olarak gider vergisi üzerinden hesaplanıp gümrük idaresince kesilen ve bu niteliğiyle vergi cezası niteliği taşıyan gümrük para cezaları yönünden, "Yetkili vergi mahkemesinde dava açılabilir" biçiminden anlaşılıp yorumlanmasını gerektirmektedir. Yargı düzenindeki yeniliklerin kanunda meydana getirdiği anlam değişikliğine uygun bir yorumla varılacak böyle bir sonucun, kanununun anlam ve amacına uygun olduğunun kabulü gerekir.

2576 sayılı Kanunla kurulan vergi mahkemelerinin göreve başlamasından sonra, 2817 sayılı Kanunla Gümrük Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmiş olmasına, bu arada 80 inci maddede gümrük vergisi tahakkukuna karşı idari yargı yolunun açık olduğunun ifade edilmesine rağmen, 158 inci maddede bir değişiklik yapılmamış olmasının, kanun koyucunun söz konusu gümrük para cezası hakkındaki uyuşmazlıkların, eskiden olduğu gibi, adliye mahkemelerinde görülmesinin devamını istediğinin kabulünü gerektiremez. Zira, 2817 sayılı Kanun, Gümrük Kanununun tümü nazara alınarak yeni yargı düzenine uygun sağlamak üzere çıkarılmış ve

Uyuşmazlık Mahkemesi

Hukuk Bölümü

Esas No: 1986/9

Karar No: 1986/9

-3-

kapsamlı bir değişikliği öngörmüş değildir. Nitekim 2576 sayılı Kanunun 15 inci maddesiyle gümrük hâkim kurullarının görev ve yetkilerinin, vergi mahkemelerinin göreve başladığı tarihte sona ereceği, geçici 9 uncu maddesiyle de gümrük hâkim kurulunda bulunan dosyaların bir ay içinde vergi mahkemelerine devredileceği öngörüldüğü ve böylece bu kurulların görevlerinin son bulduğunda kuşku bulunmadığı halde, 2817 sayılı Kanunla, gümrük hâkim kurulunun kuruluş ve görevlerini düzenleyen Gümrük Kanununun 81/2 ve 82 inci maddelerinde bir değişiklik yapılmıştır.

Bu nedenlerle, Genel Bütçeye ait bir vergi olduğunda kuşku bulunmayan gümrük vergisi ve gider vergisine ilişkin bir vergi cezası niteliği taşıyan, Gümrük Kanununun 146/2 ve Gider Vergileri Kanununun 54 üncü maddesi uyarınca noksan ödenen vergiler üzerinden hesaplanıp gümrük idaresince kesilen, gümrük para cezası hakkında çıkan uyuşmazlığın çözümlenmesinin vergi mahkemelerinin görevi içinde bulunduğu görüşüyle karara karşıyım.

Üye

Erol Çirakman